ג. (ה׳ * יֹאֵין לְבָרֶךְ עַל עֲטִיפַת (וֹ) צִיצִית בֵּין פִּסוּקֵי בַּרוּךָ שֵׁאָמַר * וּקצַת פָּסוּקֵי (ג) דְּזְמָרָה: ג בַּית יוֹסֵף. דֹ תַּעֲנִית 🚶 דְּזָמֶרָה (בº לִּיִשְׁתַּבַּת אֶלֵּא (י) בֵּין יִשְׁתַּבַּת לִיוֹצֵר (וִעַיַן לְקַמֵּן סִימָן נד סָעִיף ג). הגה (ח) מיהו, הַשְּׁלִיתַ

צבור אָם לֹא הָיֶה לוֹ טַלִּית הָתַלָּה, יִתְעַטַף בְּצִיצִית לְדֶם שַּׁיַתְתִיל יְשְׁתַּבַּת כְּדֵי שַׁיאֹמֵר הַקַּדִישׁ מִיֶּד יִשְׁתַבַּת וְלֹא יַפְסִיק (כּל בי סימן ה). וְכֵן אָם אֵין מִנֶין בְּבֵית הַבְּנֶסֶת ^(מ) יַמְתִּין ^(ד) הַשְׁלִיחַ צָבּוּר עָם יִשְׁחַבַּח ^(ד) וְיִשְׁתֹּק עַד שֶׁיָבֹא מִנְיָן וְיֹאמֵר ^(דא) יִשְׁחַבַּח וְקַהִּישׁ (מהרייל): ד. ישְׁלִיתַ צִבּוּר (יבּ)צָרִיךְ שֶׁיָּרְנָה (יֹס (יגּ) הָגוּן. וְאֵיזֶהוּ הָגוּן, שֻׁיְהָא רֵיכָן (ידֹ) מֵעֲבֵרוֹת, (בּיֹי וְשֶׁלֹא

שערי תשובה

סַפֶּר הפּוָעוֹת פָּתב יָד מִמוֹהְ״ר חִיִּים רִיטאל ז״ל דְּצֶרִיף לוֹמר בְּסִיּים הבְּרֶכֶה מֶּלֶךְ אֵל חֵי , הָעוֹלֶמִים, וְאֵין לוֹמר וּבְכֵן וִשְׁתּבּח כוּי רק בְּשׁבָּת, עוֵן שָׁם: ס לְּיִשְׁתּבּח, עוֵן בּאֵר הֵיטֵב ומה שֶׁכֶּתב בְשֵׁם גִּנת וְרָדִים וּמה שֶׁכֶּתב שֶׁבְּסִימָן כה לֹא משְׁמע כֵּן, עוַן מה שֶׁכֶּתבְתִּי שָׁם בָּוָה. וּמה שֶׁכֶּתב בְשֵׁם שׁוּ״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁע, עַיֵן לְעֵיל סִימֶן נא הּדְבָרִים בְּטעְמֶם: ס השליח צבור. עין באַר הַיטב. לעניות דעתי צריך עיון שנראַה דגם היָחִיד שׁצֶרִיך לְשָׁמֹע הקדִישׁ וְלְעָנוֹת אַחְרֶיוֹ, דְּשׁוֹמֵע כְּעוֹנֶה, אֵין לוֹ לְהֹפְסִיק גם כֵּן בֵין יִשְׁתּבח לְעָנִית הקדיש, ועיון מה שֶׁבֶּחוּב בִּיד אֶפְריִם בִּט״ו סָעִיף קָטֶן א. וְעיֵן לְקמֶן סִימֶן נד דְאִם הַפְּסִיקָר לְאֵיוֶה צֹוֶךְ: מְצְוָה לְנֶם הקרִישׁ, כְּשֶׁחוֹוְרִין לְהַתְּפַלֵּל וֹאמר השְׁלִיח צְבּוּר אֵיוֶה פסוקים מפסוקי הזמרה ויא מר קדיש עליהם. עיז שם. וכתב בשירי כנסת הגדולה בשם מ״מ שהאומר ישתבת בלא קריאת פסוקי דומרה אינו אלא טועה, ועין לקמן: ס הגון, עאַ באַר הֵיטֵב. וְכֶתב אָזֹנִי אָבִי וְקָנִי בִּבְכוֹר שׁוֹר דּף קטו על מה שֶׁבֶּתְבוּ חְז״ל נֶתְנֶה עלי בְּקוֹלֶה זָה שְׁלִיח צָבוּר שָׁאֵינוֹ הָגוּן, לְפִי שָׁהשְׁלִיח צָבוּר בָּא לְעוֹרֵר מָדּת הֶרְחְמִים, ָוֹשֶאֵינוֹ הָגוּן מְהפֵּךְ לְמָדת הדִין שָׁהוּא מִפִּטְרֶא דְּנוּקְבָא, וּלְכָךְ נָקְט נָתְנָה כוּי לְשׁוֹן נְקַבָּה, וְעַיַן שֶׁם שֶׁהֶאֶרִיךְ בְּתוֹכחת מוֹסֶר וְהִמְּלִיץ על זֶה פֶּסוּק קוֹל יְשׁוֹרֶר בּחלוֹן חֹרֶב בּסף, על הַּרֶךְ מֶשֶׁל בְּשׁוֹלֵח לארונוֹ מִנְחָה פֶּרוֹת יָפִים כוּי וִיְּבְרֵי פִּי חָכֶם חֶן, וּכְבֶּר הַאֲרִיכוּ

* וּקָצָת פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה. כָּתַב בְּעִקְרִי דִינִים בְּשֵׁם גִּנַת וְרָדִים, מִי שֶׁמֵּכְרָח לָצֵאת לְגְקָבֶיו קֹדֶם יִשְׁתַּבַח, נָכוֹן אַתַר כָּךְ לַתְוֹר עוֹד הַפַּעֵם עַל כָּל פָּגִים תְּחִלָּח לְדָוִד

קֹרֶם יִשְׁתַבָּח, כְּדֵי שַׁיְּהִיֶּה לְהַבַּרֶכָה עַל מַה לְחוּל: ג * אֵין לְבָרֶף. עַיַּן

בּמְשַׁנָה בָּרוּרָה בִּמָה שַׁכַּתַבָּתִּי לְעָנִין בֵּין הַפָּרַקִים, הוּא מְחְדּוּשֵׁי ר׳ עַקִיבָא אֵיגֵר

בשם הַלְבוּשׁ, וָאַף שַׁלְּבַפּוֹף בַתָּב דְצַרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא, וְכַן בְּחַיֵּי אַדָם בַתָּב דְּטַלִּית

יַנִיתֵנוּ בִּלִי בָּרָכָה עַד לְאַתַר יִשְׁתַּבַּח שֶׁיְּמַשְׁמִשׁ בוֹ וִיכָרֶדְ, עַיַּן בְּסֵפֶּר בִּרְכֵּי יוֹסֵף

וָכֵן בָּסֵפֵר מָגֵן גִּבּוֹרִים שַׁהָסִכִּימוּ כֵּן לְדִינָא, כִּי מָצְאוּ תְשׁוּכָה מִפֹּרֵשֵׁת לְהַרַמִבַּ״ם

בּענָיָן זֶה, אָם כֵּן לְפִי זֶה פָּשׁוּט דְּכָל שֶׁכֵּן בִּרְכַּת אֲשֶׁר יָצֵר דְּמֵתָּר לְכָרַךְ בִּין

ַ הַפְּרָקִים עַל כָּל פָּגִים, וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם שֶׁמִסְתַּפֵּק כָּזֶה. עַל כֵּן מִי שֶׁהֻצְרַך

נָרָאָה לִי, הִאָּפָלוּ שָׁהָה מָּהָמת אנָס פְּרֵי לְגָמר בֻּלָה אֵין צַרִיךְ לֹחְזֹר לְרֹאשׁ: (ו) הָגוּן. כַּתב מהָר״ם מִינְץ, בְּנֶרִי שְׁלִיח צִיבּוּר צְרִיכָים שֶׁיְּהִיוּ נְקִיִּים בְּלִי לְכָלוּךְ וּרְבָב, וּבְגַרָיוּ

משנה ברורה

(צ) דְּזָמֶרָה. דְהוּא בְּרָכָה אחְרוֹנָה על פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה, וְלֹא כּטוֹעִין שֶׁמּתְחִילִין מִיִּשְׁתּבּח

שֶׁמְבַרְכִין בְּרָכָה לְבשָּלָה. מִי שֶׁבָּא לְבֵית הֹבְּנֶסֶת בְּשַׁעָה שֶׁהשְׁלִיח צִבּוּר מֹתְחִיל

יִשְׁתּפֹח וָאָם יֹאמר בֶּרוּךְ שֶׁאָמר וּתְהַלָּה לְדַוִד לֹא יוּכל לְהַתְּפּלֵל עָם הצְבּוּר, וְיִשְׁתּבֹח

לבדו גם כן אין לאומרה, טוב הוא שישתק וישמע ישתבח מהשליח ציבור ויענה

אָמֵן וְיִתְפּלֵל אָז עָם הצָבּוּר, מטֵה משֶה עלת תַּמִיר מָגֵן אַכְרָהָם: (ג) לְיִשְׁתַּבּּח, עַיִּן

בָרוּךְ שֶׁאָמֵר. עַל בֵּן אָבֵל אוֹ יָארְצַיִּט שֶׁהִתְאַחַרוּ לָבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת עַד קָרוֹב לְבַרְכוּ וּמֻכְרָחִים לַעֲמֹד עַל כָּל פָּנִים לוֹמֵר יִשְׁתַבַּח לְפְנֵי הַתֵּבָה, כִּי אָסוּר לְהַפְּסִיק בֵּין יִשְׁתַבַּח לְקַדִּישׁ, יִרְאוּ עֵל כָּל פָּנִים לוֹמֵר מִתְּחִלֶּה לעצמם ברוך שאמר ואשרי, וכן התזן בשבת שהתאחר לכא עד קרוכ לְבַרָכוּ, יִרְאָה עַל כָּל פָּנִים לוֹמֵר מִתְּחָלָה לְעַצְמוֹ בַּרוּךְ שָׁאָמֵר וְאַשְׁרֵי וִנִשְׁמַת, וַכַּנַ״ל בִּסִימָן נב בַּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִירְ קַטָן ה: 🕻 (ה) אֵין לְבָדֶךָ. אֲפָלוֹ ₪ אָם לֹא הָיָה לוֹ טַלִּית עַד עַתָּה, וְאַרְ שֶׁהוֹא בֵּין הַפְּרָקִים, מָבֶּל מָקוֹם בֵּיָון שֶׁהַבְּרָכָה קָאֵי עַל פְּסוּקִי דְּזִמְרָה, אֵין רָאוּי שֶׁיְהֵא הֶפְּסֵק פינם לבין פרכה אתרונה דידהו, דהברכה ראויה להיות סמוך להמצוה. אַבַל מּ מִקֹּדֵם לַזֵה בִּפְסוּקִי דִּזְמַרָה, עַל כַּל פַּנִים בֵּין הַפְּרָקִים יַנִּיתַ הַשַּׁלִית

לְגָקָבָיוֹ בְּאֶמְצַע הַפֶּּרֶק שֶׁל פְּסוֹקֵי דְּזְמְרָה וְהָלַדְּ וְעָשָּׁה צְרָכִיוֹ, גוֹטֵל יָדִיוֹ וִיבָרַף, ומְבֶּל שֶׁבַן לְשָׁנָזַן מְפִלִּין דְּמָתֶּר לְבָרֶךְ צֵּלֵיהֶן בֵּין הַפְּרָקִים, וּבִפְּרָט אִם וֹיּ הוֹא בַרְבִים וֹמְתַבַּיֵשׁ לֵישֵׁב בְּלִי טַלִּית וֹתְפּלִין: (1) צִיצִית. וְהוֹא הַדִּין לְעִנְיַן הְפִּלִּין וּאַלָּיָה רבָּה]: (ז) בֵּין יִשְׁתַּבַּת לְיוֹצֵר. כָּל זֶה הוא דַּוְקָא אָם לֹא הָיָה לוֹ מִלְּדֶם, דְּאִי לָאוֹ הָכִי גַּם זֶה אָסוּר, וְזֶהוּ שֶׁצְיַן רַמֶּ״א וַעַיַן לְקַמֶּן וְכוּי: (ח) מִיהוּ הַשְּלִית צָבוּר וְכוּי. דְּגָנִאי הוּא לַצְבוּר לְהַמְתִין עַלִיו בֵּין יִשְׁתַבַּה לְקַרִּישׁ, וְגַם הַקַּרִּישׁ קָאַי עַל יִשְׁתַבַּה, עַל בַּן יִתְצַפַּרְ פַּכַּרְ פַּטָלִית וּ) וְהוֹא הַדִּין בִּתְפַּלִין וּוּ וִיְבָרְהָ. אַךְ אָם לֹא הַבִּיאוּ לוֹ הַפַּלִית עַד לְאַהַר שָׁנְּמֵר לְדָם שַׁאָמֵר הַקְּדִּישׁ, וּוּ) יְכוֹל לְהַנִּיתַ שָׁם וּלְבֶרֶךְ וְהַקָּהֶל יַמְהִינוּ, הוֹאִיל וְאִי אָפְשָׁר בְּלָאוֹ הָכִי, וּכְמוֹ שֶׁיּתְבָּאֵר לְקַמֶּן בְּסוֹף סִימָן נד בְּהַגִּ״ה, עֵיֵן שָׁם: (מ) יַמְתִּין הַשְּׁלִיחַ צְבּוּר. בְּדֵי שַׁיָהַיָה יובַל לְהַסְמִיךְ לוֹ אַתַר כַּךְ הַקָּדִישׁ מַיָּד, אַבַל 🗷 הַיָּחִיד יאמַר יִשְׁתַּבָּח מַיָּד, וְבַן בִּשְׁבַּת מָדָּד: 🕩 וִישָׁתֹּק. פַּרוֹשׁ, שֶׁלֹא 🗞 יַפְסִיק בְּדָבּוּר, וְיוּכַל לְהַמְתִּין חֲצִי שֲׁנָה עִם יִשְׁתַּבַּח, וַאַפְלוֹ שְׁהַא מַחַמַת אַנַס כְּדֵי לְגָמֹר כַּלֶּה אֵין צַריְהְ לְחֲזֹר לָלִאשׁ: 🤫 (אֹי וְּקַדִּישׁ. וּבְדִישַבַד אָם פּוּ נָפָר נָם בַּן בְּרָבַת וְשְׁתַּבַּח וְאָתֵר כַּף בָּאוּ מְנַיָן, יֹאמְרוֹ עַל כָּל פְּנִים שְׁלְשֶׁה פְּסוּקִים מְפְּסוּקִי דְּזְמְרָה וְיוּכַל הַשְּׁלִיתַ צִבּוּר לוֹמֵר קַדִּישׁ, כִּי בְּלָאו הָכִי אֵין לוֹמֵר קַדִּישׁ בֵּיוָן שֶׁלֹא הָיו בְּעֵת אֲמִירַת קְצֶת פְסוּקִי דְּזִמְרָה אוֹ יִשְׁתַּבֵּח עַל כָּל פָּנִים: 🕤 (יב) צָרִיךְ. דָּכָתִיב נַתְנָה עַלִי בְּקוֹלָה עַל כַּן שֹנָאתִיהָ, וָאָמִרוּ חַזַ״ל, זָה שׁלִיתָ צבור שָׁאִינוֹ הָגוּן. וְהַפּפְרִים הָאַרִיכוֹ מאד בְּגֹרְל גְנוּת הַמְמַנִּים שְׁלִיתַ צבור שַׁאַינוֹ הָגוּן, פִי מוֹנְעִים עַל יְדֵי זֶה טוֹב מִיִּשְׁרָאֵל: (יג) הָגוּן, וְרָאוּי שִּיְהִיוֹ בִּגְדֵי שְׁלִיתַ צְבּוּר אֲרַכִּים, שֶׁלֹא יֵרְאוּ רַגְּלָיו, וִיבָּנֵס לְבֵית הַכּּנֵסֵת רְאֹשׁוֹן וָיצָא אָתַרוֹן. וָלֹא יָהָיָה טְפֶשׁ וָסַכָּל, אָלָא שַׁיְהָיָה יוּכָל לְדַבֶּר בְּעָסְקִי הַקְּהַל בְּפִי מָה שַׁצֵּריְרָ. טוב לְהַדֶּר אַתַר שָׁלִית צָבּוּר צַדִּיק בְּן צַדְּיק, כִּי אֵינוֹ דוֹמָה הִפַּלַת צַדִּיק בֶּן צַדִּיק לָתָפַלַת צַדִּיק בֶּן רָשֶׁע. וּמָה שֶׁכָתַב הַרֹא״שׁ שָׁאַין מַצַלַת הַשְּׁלִית צָבוּר תָּלוִי בְּיִחוֹס מִשְׁפַּתָה, דַּאַפּלוּ אָם הוא מִמְשְׁפַּתָה בְּזַתָּה וְצַדִּיק טוֹב לְקַרֶב מְזָרֵע רְתוֹקִים, רוֹצָה לוֹמַר, גַם כַּן רַק שַׁאִינוֹ מְיָתֶס, אֲבֶל מִכְּל מָקוֹם אֵין אֲביו רַשַׁע [אַחְרוֹנִים]. אֵין מומִין פּוֹסְלִין אֻלָא בְּכֹהַנִים וְלֹא בְּשִׁלִיתַ צִבּוֹר, וְאַדְרָבָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְּכָה אֱלֹקִים לֹא תָבָזָה. וְיֵשׁ 👩 מַתְמִירִין בָּזֶה לְכַתְּתַלֶּה הַיכָא דְּאִיכָּא 🔞 בְּאנִי וְהָגון כֵּיוֹצֵא בּוֹ. וְעַיֵּן לַקַמֶּן בְּסָעירָ קַטָּן מֹא לְעִנָיַן סוּמָא מָה שָׁבָּתַבְנוֹ שָׁם: 🕻 (ד) מַצֵּבּרוֹת. הָעוֹבֵר עַל הַשְּבוּעָה אֵין בִּיתוֹ רֵיקָם, וְאַרְ עַל פִּי שְׁעַדֵין לֹא הַעידוּ עָלָיו מְבָּל מַקוֹם יָשׁ לָחוֹשׁ לְקוֹל לְחוֹשִׁיב בֵּית דִּין עֵל כַבָּה, וַאַפְּלוֹ אִם לֹא עַבַר רַק עֵל שְׁבוּעַת בְּטוֹי דְּלַהְבָּא, מַבַּל מַקוֹם אֵין רַאוּי לְמַנוֹתוֹ לשׁלִיתַ צְבּוּר, עַיֵּק שָׁם וַאַלָּיָה רבָּה]. וְכָתַב שָׁם עוֹד בְּשֵׁם מִשְׁפַט צֶדֶק, דְּמִי שָׁהוּא פָּסוּל מִתַּמַת צַבַרָה פָּסוּל לְהִיוֹת שְׁלִיתַ צִבּוּר אֲפָּלוּ בְּאַקְרֵאי, וְכָתַב הַפְּרִי מְגָדִים דְּהַיְנוּ דַּוְקָא בְּשֶׁלֹא צָשֶׂה הְשׁוּבָה: (מוֹ) וְשֶׁלֹא יָצָא בוּי. דַּוְקָא לְמַנוֹתוֹ לְכַהְתַלֶּה, אֲכָל לְהַצֶּבִירוֹ וּלְסַלְּקוֹ אַתַר שַׁהָתְיָק שְׁלִיתַ צְבּוּר אֵין לָנוּ, בַּיוָן שְׁלֹא

שער הציון

ג (ג) דְאי לָאו הָכִי אַך בּין יִשְׁתַּבֶּח לְינִצֶּר אָסוּר מְדְמִיכְח בְּבִּית ינִּפְר: (ד) הִדּרשׁי רי צֶּקְדָא אִינֶר בְשׁם הַלְּבִישׁ, וְעֵיֵן בְּבַאוּר הַלְּכָה: (כּ) אֶבֶן עֹזֶר לְּבְשׁׁן בְּסִימָן סו: (ו) לְבוּשׁ: (ו) אַלְהַ רְבָּה: (נו) בְּבְאוּר הַבְּרִה: (נו) בְּבְאוּר הַבְּה: (נו) בְּבְאוּר הַבְּר: (נו) בְּבְּרְ הַהִּים: (דֹי אָבְרָהָם בְּטִיקּן בִּרוֹפִר מְבָּרִים: (דֹי אָבְרָהָם בְּטִיקּן בִּרוֹפְר בְּטִיקּן בִּרוֹפְר בְּטִיקּן הַוֹּשׁׁ בְּבָּרְ הְוֹנִים: (דֹי אָבְרָהָם בְּעִבְּי בְּשִׁם בְּלְבְּיִבְּי מְשִׁהְבְּבְּי מִישְׁה. (מו) פְשׁׁרִם הָבִּי מְשִׁה הַדִּין, כְּמֹל שְׁפָּבְב הַחַהֹּת הָאִיר לְּצְבְיָן סוּמָא, אַן בְּחַיּת הָאִיר לֹא נִזְבֵּר שְׁם דֵּלְ לְעָבֶין נְמִים בֹּצְלִי מוּמִין, צֵיוֹ שִׁם: בְּעָם הַלְּיִים בְּצֵלִי מוּמִין, צֵיוֹ שָׁם:

בָּתְשׁוּבת גִּנַת וְרַדִים חֶלֶק אֹרח חיִים כָּלַל א סִימַן גא, וּבְשִׁיוּרֵי כָּגָסֶת הגִּדוֹלַה, וּבִתְשׁוּבת משֵה יוֹפַף חֵלֶק ב סִימָן יא. מִי שָׁהַצְרך לְנְקַבִיו בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה וְהָלֹךְ וְעָשָׂה צְרָכִיוֹ וְחָזַר, יִטֹל יָדָיוֹ וִיכָבֶךְ הֹמֵגִיח צִיצִית הֹתְפִלִּין וְיכָבֶךְ עְלֵיהֶם, גֹּבּת וְרָדִים הַלֶּק אֹרח חיִים כְּלָל א סִימָן גא גב, עיֵן שָׁם. וּלְפִי מה שֶׁכַּתבְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן כה ָסָעִיף קָטָן טז בְּשֵׁם המָגַן אבְרָהָם משְׁמע דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְעיִן לְעֵיל סִימָן ח סָעִיף יר. חבורה שאומרים תהלים בבית הפנסת וארע שלא היה להם מגין קבם ברוך שָׁאָמר, אָסוּר לוֹמר קּדִּישׁ בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי דְּזְמְרָה, תְּשׁוּבת פְּגֵי יְהוֹשֻׁעַ חֵלֶק אֹרח חיִים סִימָן ה, וְעֵיֵן לְעֵיל סִימָן נא סָעִיף קָטָן ג מה שָׁפָּתבְנוּ שַׁם בְּשֵׁם מְקוֹר בָּרוּךְ: (זי) השְׁלִּיה צָבּוּר, אָבֶל היָחִיד יאמר יִשְׁתּבּח מִיָּד, וְכֵן בְּשׁבָּת אָם נָּמר פְּסוּקֵי דְּוְמְרָה קֹדֶם השְׁלִיח צִבּוּר יֹאמר יִשְׁתּבּח מָיֶּר, מָגֵן אבְרָהָם: (ה) וְיִשְׁתּּק, פֵּרוּש, שֶׁלֹּא יפְסִיק בָּנָה בְּכּמֶה סְפֶּרִים מֵּרָאשׁוֹנִים וְאוְחַרוֹנִים, וְהֹיֶרֶא אֶת דְּבֹר ה׳ יֶשִׁית לְבֹּוֹ לֶזֹאת: ַבְּרָבּוּר, וְיוּכֹל לָהְמָתִּין חָצִי שַׁעַה עָם יִשְׁתַּבּח, מהָר״ם מִינְץ. וְכַתַב מַגַּן אבְרַהַם,

יָהִירּ אָרָפִים שָׁלֹא יֵרָאוּ רְגְלַיוֹ, וְיָפָגַם לְבֵית הּכְּנֶסֶת רָאשׁוֹן וְיֵצֵא אַחְרוֹן עֵק שָׁם סִימָן פא, וְלֹא יְהַא טִפְּשׁ וְסָכָל אֶלָּא שֶׁיְהָא יוּכל לְרַבֵּר בְּעָסְקֵי הַקְּהָל בְּפִי שֶׁצַרִיוּך. רְשׁ״לֹ: באור הַלְּכָה